

Energistyrelsen

Indkaldelse af ansøgninger til ELFORSK 2024-I

Ansøgningsfrist: 11. marts 2024 kl. 12:00

Indholdsfortegnelse

Indkaldelse af ansøgninger om tilskud fra ELFORSK 2024-I.....	2
1. Økonomisk ramme og ansøgningsfrist.....	2
2. Om ELFORSK	2
2.1 Lovgrundlag	2
3. ELFORSK indsatsområder	3
4. Tilskudsberettigede projektaktiviteter	5
4.1 Projektaktiviteter der ikke støttes.....	6
5. Vurderingskriterier	7
5.1 Direkte afslag.....	8
6. Generelle Informationer	8
6.1 Hvem kan søge?.....	8
6.2 Sprog	8
6.3 Hvor meget tilskud kan der søges?	8
6.4 Behandling af ansøgninger	9
6.5 Hvis der opnås tilskud.....	9
6.6 Andre finansieringsordninger.....	10
7. Ansøgningsmateriale	11

Indkaldelse af ansøgninger om tilskud fra ELFORSK 2024-I

ELFORSK indkalder ansøgninger om tilskud til forsknings- og udviklingsprojekter, der har til formål at fremme effektiv energianvendelse og fleksibilitetsløsninger inden for el og energi via data, digitalisering og sektorkobling i overensstemmelse med miljømæssige og samfundsøkonomiske hensyn, herunder udbredelse af metoder, løsninger, analyser og modeller.

1. Økonomisk ramme og ansøgningsfrist

Økonomisk ramme:	24,25 mio. kr.
Ansøgningsfrist:	11. marts 2024 kl. 12:00
Partshøringsperiode:	Medio maj 2024
Afgørelse:	Medio juni 2024

2. Om ELFORSK

ELFORSK har til formål at fremme forskning og udvikling af løsninger til effektiv energianvendelse og fleksibelt el- og energiforbrug via tilskud til projekter der fremmer innovation inden for digitalisering og sektorkobling. Projekterne skal understøtte anvendelsen af energidata og nye services, som elsektoren og dets kunder efterspørger for at opnå en effektiv udnyttelse og udvikling af el-systemet.

ELFORSK støtter prækommercielle projekter, men de pågældende løsninger skal have et klart samfundsøkonomisk perspektiv og på sigt vinde udbredelse via den udvikling, som sker i projekterne.

Det vægtes at projekterne har et væsentligt fokus på formidling i hele projektforsløbet, så målsætninger og resultater bliver alment kendt og på sigt bragt i anvendelse.

Hastighed er en afgørende faktor for udvikling og innovation på sektorkobling og digitaliseringsområdet, derfor tilsigter ELFORSK at støtte projekter med en varighed på omkring 2 - 3 år.

ELFORSK ser med interesse på projektkonsortier der formår at koble vidensinstitutioner og virksomheder, samt projektkonsortier med deltagelse af relevante parter i hele værdikæden. Det tilsigtes at der i det omfang det er muligt og relevant for projektet, medvirker forsynings- og distributionsselskaber.

ELFORSK tilsigter at støtte projekter med tilskudsbeløb fra minimum 5 mio. DKK.

2.1 Lovgrundlag

Lovgrundlag og formål med ELFORSK fremgår af:

- Elforsyningsloven, lovbekendtgørelse nr. 984 af 12. maj 2021 § 22 stk. 8, som ændret ved lov nr. 2605 af 28. december 2021.
- Bekendtgørelse nr. 2658 af 28. december 2021 om tilskud til projekter, der fremmer effektiv energianvendelse og fleksibilitetsløsninger inden for el og energi.

3. ELFORSK indsatsområder

Data, digitalisering og sektorkobling

Med det vedtagne klimamål om 70 % reduktion af klimagasser i 2030 synes der behov for et skærpet politisk og kommercielt fokus på digitalisering af energi- og forsyningssektoren og ikke mindst på samspillet mellem sektoren og de mange kunder, som sektoren betjener.

Danmark er langt både hvad angår produktionen af den vedvarende energi og forbrug af den grønne strøm. Et digitalt mellemlid der binder produktion og forbrug intelligent sammen vil åbne nye horisonter for smart anvendelse af grøn energi.

ELFORSK fokuserer på at anvende den eksisterende data mere intelligent, digitalisere sektoren yderligere og fremme fleksibilitetsydelser og sektorkobling. Hvordan kan vi bruge data klogt og hvad skal vi bruge den til? Hvordan kan data bruges til at sammentænke det danske energisystem? Hvordan kan brugen af energi-data kommercialiseres?

Fokusområdet lægger sig i forlængelse af anbefalingerne fra Regeringens Digitaliseringspartnerskab, Energi-kommissionen, Det Grønne Vækstteam og en række af klimapartnerskabernes anbefalinger om, at en øget frisættelse af energidata er vigtigt for at sikre, at samfundet effektivt når 70 % målet i 2030.

Det er vigtigt at understrege, at ELFORSK ikke kalder på indsamling af nye mængder af data, men at muliggøre brugen af den data der allerede findes.

ELFORSK støtter digitale løsninger, der kan koble et omskifteligt forbrug med den fluktuerende produktion.

ELFORSK har lavet en (ikke udtømt) liste over emner som kalder på forskning og udvikling:

Data og dataanvendelse

- Anvendelse af data i forbindelse med automatisering af processer.
- Anvendelse af data i forbindelse med dokumentation af krav til compliance.
- Bedre/mere effektiv eller automatiseret oprindelsesdokumentation.
- Anonymisering af data, så de er GDPR-compliant, fx husholdnings-/forbrugsdata, med henblik på kommercialisering og forretningsudvikling.
- Datamodeller for kritisk infrastruktur, for eksempel mhp. optimeret net-udbygning.
- Data til brug for planlægnings- og administrationsgrundlag, fx i form af digital twins for energisystemet, hvor investeringsbeslutninger kan simuleres, og/eller med henblik på koordinering af energiforsyningsplanlægningen (samordning af produktion, potentialer, efterspørgsel, arealanvendelse, husstandstyper, vejrdato mv.).
- Udvikling af standarder og brugervenlige API'er (application programming interfaces).

Forecasting

- Øget behov for (nye) langtidsprognoser, fx vejrprognoser skyer/sol, men også vindens indflydelse på VE-produktionen, elnettets spændingskvalitet og frekvensregulering.
- Effekt af ændret klima på vejr og vejrprognoser, fx mere stabile vejrtyper.
- Forbrug/produktionsbalance, fx lade-infrastruktur og -belastning inkl. ladebehov til tung transport.
- Asset management, fx anvendelse af sensorer og efterfølgende signalbehandling mhp. optimeret produktion og vedligehold.

Sektorkobling og forretningsmodeller på tværs af sektorerne (el, vand, varme, transport)

- Flexibilitets-standardisering (CIM standarder).

- Industrielle symbioser mod andre industrier, fx fødevarerindustrien og den primære produktion.
- Power to X's samspil med resten af energisystemet.
- Nye typer forretningsmodeller der udnytter de digitale muligheder.
- Afprøvning/demonstration af nye løsninger, hvor robuste, integrerede energisystemer og markedsdesign faciliterer samspil mellem forsyninger og sektorer. Herunder identifikation af gunstige rammevilkår, der understøtter markedsdesign, og anvendelse af digitale-/data-økosystemer, der styrker udviklingen og afprøver systemers robusthed i driften.
- Hvordan kan regulatoriske rammer bedre understøtte fleksibel brugeradfærd på elmarkedet?
- Understøtter reglerne for prisfastsættelse forbrugernes adfærd?
- Hvordan påvirkes forbrugeradfærden af tariffer, gebyrer og afgifter indenfor elproduktion, -transport og -forbrug.

Optimering af lagring

- Batterier i nettet
- Koblingsstilstand vs. nettab
- Leveringssikkerhed og afbrydelighed af kunder (tilgængelighed)
- Nye (private) vs. eksisterende net (krav til regulering, transparens, tilgængelighed af data)
- Konvertering af el til varme og varme til el

Cyber/informationssikkerhed

- Tillid – opbygning af tillid og digitale aftaler mellem enheder, i og på tværs af sektorer, fx IEC 61850
- Kommunikation over åbne netværk
- Principper/metoder for anonymisering af data
- Produktsikkerhed, principper/metoder for oprettelse heraf (end-of-life), særligt fokus på OT-sikkerhed og for IoT/IIoT-enheder (med betydeligt elforbrug fx ladestandere, elbiler mv.).

4. Tilskudsberettigede projektaktiviteter

ELFORSK støtter forsknings- og udviklingsaktiviteter der har til formål at fremme effektiv energianvendelse og fleksibilitetsløsninger inden for el og energi via data, digitalisering og sektorkobling, herunder udbredelse af metoder, løsninger, analyser og modeller. ELFORSK anvender EU's definition¹ af forskning, udvikling og innovation til at definere, hvilke aktiviteter der pågår i et forsknings- og udviklingsprojekt:

- Forskningsaktiviteter er omfattet af kategorien "industriel forskning"
- Udviklingsaktiviteter er omfattet af kategorien "eksperimentel udvikling"
- Afdækkende aktiviteter er omfattet af kategorien "gennemførlighedsundersøgelse"

4.1 Industriel forskning

"Planlagt forskning eller kritiske undersøgelser med henblik på erhvervelse af ny viden og nye færdigheder med det formål at udvikle nye produkter, produktionsmetoder eller tjenesteydelser, eller, med henblik på en væsentlig forbedring af eksisterende produkter, at udvikle nye produktionsmetoder eller tjenesteydelser. Dette omfatter frembringelse af komponenter til komplekse systemer og kan omfatte konstruktion af prototyper i et laboratoriemiljø eller i et miljø med simulerede brugerflader til eksisterende systemer samt pilotlinjer, hvor det måtte være nødvendigt for den industrielle forskning og navnlig for validering af generisk teknologi."

Ansøgninger med forskningsindhold i form af "industriel forskning" (herunder forskeruddannelse) sendes til Danmarks Innovationsfond (Innovationsfonden) til forskningsfaglig vurdering i henhold til § 5 i lov om samme. Denne vurdering sker på grundlag af ansøgers besvarelse af ansøgningskemaets punkt 9 og det tilhørende **obligatoriske** bilag 6 og bilag 4 vedr. CV'er. Vær opmærksom på, at oplysningerne til den forskningsfaglige vurdering skal udformes som et særskilt bilag, der skal kunne læses selvstændigt og uafhængigt af den resterende ansøgning. Bilaget må derfor ikke referere til det resterende ansøgningsmateriale. Disse bilag skal skrives på engelsk.

4.2 Eksperimentel udvikling

"Erhvervelse, kombination, udformning og anvendelse af eksisterende videnskabelig, teknologisk, forretningsmæssig og anden relevant viden og færdigheder, der har som mål at udvikle nye eller forbedrede produkter, processer eller tjenesteydelser. Dette kan f.eks. også omfatte aktiviteter, der er rettet mod konceptformulering, planlægning og frembringelse af dokumentation vedrørende nye produkter, processer eller tjenesteydelser.

...

Eksperimentel udvikling omfatter ikke rutinemæssige eller regelmæssige ændringer af eksisterende produkter, produktionslinjer, fremstillingsmetoder, tjenesteydelser og andre igangværende transaktioner, selv om sådanne ændringer kan udgøre forbedringer."

4.3 Gennemførlighedsundersøgelse

"Evaluering og analyse af potentialet i et projekt, der sigter mod at støtte beslutningstagningsprocessen om forskning og udvikling ved objektivt og rationelt at afdække styrker og svagheder, muligheder og risici samt kortlægge de ressourcer, der er nødvendige for at gennemføre projektet og i sidste ende udsigterne for et vellykket udfald."

¹ [KOMMISSIONENS FORORDNING \(EU\) Nr. 651/2014 af 17. juni 2014 om visse kategorier af støttes forenelighed med det indre marked i henhold til traktatens artikel 107 og 108](#)

4.4 Teknologimodning

ELFORSK anvender EU's definition² af Technology Readiness Level (TRL) som et mål for, hvor moden – dvs. hvor langt fra markedet – en given teknologi er. TRL anvendes således til at beskrive hvordan gennemførslen af det ansøgte projekt kan udvikle en given teknologi eller system og bringe det tættere på markedet. ELFORSK yder tilskud til projekter mellem Technology Readiness Level (TRL) 2-5:

- TRL 2 – Formulering af teknologisk koncept
- TRL 3 – Eksperimentel eftervisning af koncept (proof of concept)
- TRL 4 – Teknologi valideret i laboratorietests
- TRL 5 – Teknologi valideret i relevant (industrielt) miljø/kontekst

4.5 Projektaktiviteter der ikke støttes

Der gives ikke tilskud til aktiviteter, der har til formål at:

- Gennemføre grundforskning, større demonstrationsaktiviteter og kommercielle aktiviteter.
- Udbygge infrastruktur.
- Gennemføre præproduktionsplanlægning eller smiddiggøre produktions- eller kontrolprocesser og lignende.³
- Opbygning af nye institutioner eller videreførelse af eksisterende institutioner gennem driftslignende bevillinger mv.
- Driftsomkostninger i forbindelse med partnerskaber, idet disse forventes dækket af de deltagende parter.
- Køb af grund og relaterede omkostninger.
- Gennemførelse af myndighedsbehandlinger i forbindelse med byggesager, miljøgodkendelser og lignende.
- Erhvervelse af patenter og lignende rettigheder.

² [“DG RTD – TRL Project Technology Readiness Level: Guidance Principles for Renewable Energy Technologies - Final Report”](#), Tabel 14, side 41-42.

³ jf. OECD's Frascati Manual.

5. Vurderingskriterier

Ved vurdering af ansøgninger lægger ELFORSK vægt på den generelle kvalitet af ansøgninger i form af at være velunderbygget for alle væsentlige kriterier, som indgår i besvarelsen af ansøgningskemaet. Ansøgninger vurderes på baggrund af følgende vurderingskriterier:

Kriterier	Der lægges vægt på at:
1. Projektets formål	Projektets formål og løsningens stade er klart beskrevet, herunder at det ansøgte projekts modenhed og risiko fremgår klart, samt at der i projektet indgår udvikling af innovative løsninger.
2. Relevans og potentialer	Projektet er relevant i forhold til gældende bekendtgørelse, indkaldelse og indsatsområder, og at projektets potentialer, merværdi og efterfølgende resultatanvendelse er tilstrækkeligt sandsynliggjort, samt at den teknologiske løsning kan skaleres.
3. Projektets effektmål	Projektets effektmål og realisering inden for 1) effektiv energianvendelse, 2) fleksibel energianvendelse, 3) klima- og miljøhensyn og 4) samfundsøkonomisk effekt er sandsynliggjort. Projektet behøver ikke at bidrage på samtlige effektmål.
4. Organisering	Der i rimeligt omfang er redegjort for de deltagende parter og deres kompetencer, herunder projektledelseskompetencer, samt at der er angivet en relevant begrundelse for evt. ansøgt tilskud til udenlandske deltagere. Der lægges i vurderingen af ansøgningerne endvidere vægt på, at der i konsortiet er deltagelse af relevante parter i værdikæden og at virksomheder indgår som aktiv del af projektet. Desuden lægges der vægt på at projektet fremviser en klar arbejdsfordeling og at arbejdsfordelingen imellem konsortiets parter er rimelig.
5. Tilskyndelsesvirkning	Det er sandsynliggjort, at projektet ikke vil blive gennemført i den ansøgte version, hvis der ikke opnås tilskud, og at projektet eller aktiviteten, der ansøges om tilskud til, ikke er påbegyndt og ikke vil blive påbegyndt, før der er opnået endeligt tilsagn om tilskud fra ELFORSK.
6. Projektets tidsplan, struktur og gennemførlighed	Projektets indhold er klart beskrevet og tilrettelagt i arbejdsplaner og at et passende antal relevante milepæle er angivet, at der er risikostyring af projektets arbejdsplaner og af kritiske ressourcer ved at tage højde for uforudsete hændelser, samt at det er sandsynliggjort, at projektet kan gennemføres som beskrevet.
7. Formidling	Der er redegjort for, hvordan projektets del-konklusioner og resultater bliver formidlet, og at projektets formidlingsaktiviteter sikrer kendskabet til projektet og dets resultater både bredt i energibranchen og specifik i faglige miljøer. Projektet skal formidle delresultater og faglig fremdrift regelmæssigt i hele projektperioden.
8. Budget og finansiering	Projektbudgettets størrelse står i forhold til projektindhold og forventede resultater samlet og for hver enkelt projektdeltager, at der i rimeligt omfang er angivet forudsætninger for de centrale budgetposter og at projektets parter har bekræftet deres deltagelse.
9. Forskningsfagligt indhold	Projekter, der indeholder forskning og/eller forskeruddannelse, skal indeholde en klar beskrivelse af det forskningsmæssige indhold svarende til de krav, der er beskrevet i det særlige afsnit om forskning. Innovationsfonden foretager en faglig vurdering af ansøgningens forskningsfaglige indhold. Vær opmærksom på, at oplysningerne til den forskningsfaglige vurdering skal udformes som et særskilt bilag på engelsk, der skal kunne læses selvstændigt og uafhængigt af den resterende ansøgning.

Tabel 1 – ELFORSK's vurderingskriterier.

5.1 Direkte afslag

Ansøgninger kan umiddelbart afslås, hvis:

- Ansøgningen ikke er indsendt med de krævede bilag inden tidsfristen.
- Projektet vurderes at falde uden for ELFORSK's formål.
- Projektet allerede er påbegyndt.
- Ansøgningskemaet, herunder budgetskemaet, ikke er udfyldt i overensstemmelse med kravene i Indkaldelse og Vejledning.
- Bilag til brug for forskningsfaglig vurdering ikke er medsendt (gælder for projekter med forskningsindhold – se Tabel 1 punkt 9).

6. Generelle Informationer

6.1 Hvem kan søge?

Tilskud fra ELFORSK kan søges af private eller offentlige virksomheder eller videninstitutioner, herunder universiteter og Godkendte Teknologiske Serviceinstitutter (GTS'er), der er registreret i det Centrale Virksomhedsregister i Danmark.

Udenlandske projektdeltagere kan søge om tilskud, så længe projektet bidrager til at fremme teknologiudvikling i Danmark, og hovedansøger er registreret med dansk CVR-nummer.

Tilskud kan ikke ydes til virksomheder, der ikke har efterkommet et krav om tilbagebetaling af tilskud, som Europa-Kommissionen ved en tidligere afgørelse har erklæret ulovlig og uforenelig med det indre marked.

6.2 Sprog

Ansøgningsmaterialet forefindes kun på dansk. Ansøgningskemaet skal udfyldes på dansk eller engelsk. Hvis der indgår forskning eller forskeruddannelse skal bilag 6 udfyldes på engelsk.

6.3 Hvor meget tilskud kan der søges?

ELFORSK-tilskud ydes inden for rammerne af EU's statsstøtteregler⁴, som fastlægger de øvre grænser for tilskudsprocenterne.

Hver projektdeltager anfører i sit budget, hvorledes indsatsen i projektet forventes finansieret af tilskud, egenfinansiering og eventuel finansiering fra anden side.

Tilskudsbeløb

ELFORSK tilsigter at støtte projekter med tilskudsbeløb fra minimum 5 mio. DKK.

Tilskudsprocent

Til projekter, der falder ind under EU's statsstøtteregler, *kan* der ydes tilskud op til det tilladte niveau efter disse regler. De tilladte tilskudsprocenter er gengivet i [ELFORSK's vejledning til regelsæt](#) og gruppefritagelsesforordningens artikel 25.

⁴ Tilskud der ydes til de projekttyper, som er omfattet af EU's statsstøtteregler, ydes i henhold til artikel 25 i gruppefritagelsesforordningen (KOMMISSIONENS FORORDNING (EU) Nr. 651/2014 af 17. juni 2014 om visse kategorier af tilskuds forenelighed med det indre marked i henhold til traktatens artikel 107 og 108).

Ved afgørelse om tilskud fastsætter ELFORSK-programmet en tilskudsprocent for hver deltager inden for rammerne af EU's statsstøtteregler ud fra blandt andet virksomhedsstørrelse, projekttype, de kommercielle aspekter samt involverede tekniske og økonomiske risici.

Bemærk, at for ansøgvirksomheder, der er helt eller delvist ejet af andre virksomheder, kan ejervirksomheden tælle helt eller delvist med ved bestemmelse af ansøgers størrelse, se nærmere i EU's definition af virksomhedsstørrelse i [EU-vejledning om SMV-definition](#).

For offentlig finansiering af forsknings- og udviklingsaktiviteter, der gennemføres af højere læreanstalter eller offentlige forskningsorganer, som ikke arbejder med profit for øje, gælder det, at tilskudsprocenten i praksis højst kan udgøre 90 %. Når forskningsinstitutioner udfører økonomiske aktiviteter i et projekt, dvs. når der ikke er tale om industriel forskning, f.eks. i forbindelse med udførelse af tjenesteydelser og rådgivningsbistand, som kan rekvireres på markedsvilkår, vil de blive betragtet som private virksomheder ved fastlæggelse af tilskudsprocent.

Ansøgere i virksomheder, som ikke kan dokumentere lønudbetalinger (og dermed en tilskudsberettiget udgift til løn), kan søge om tilskud på grundlag af en fast timesats på 350 kr. Tilskuddet til lønudgifter vil i disse tilfælde blive beregnet som en procentsats af 350 kr. Denne form for tilskud ydes lige som det øvrige tilskud på grundlag af Grøntefritagelsesforordningens artikel 25.

6.4 Behandling af ansøgninger

De modtagne ansøgninger behandles efter følgende tidsplan:

- Ansøgningsfrist d. 11. marts 2024 kl. 12:00 via Energistyrelsens [ansøgningsportal](#).
- Vurdering af ansøgninger i april til maj 2024. Vurderingen foretages af et evalueringsudvalg og et Advisory Board. Ansøgninger med forskningsfagligt indhold sendes til Innovationsfonden til forskningsfaglig vurdering.
- Partshøring i medio maj 2024, hvor ansøger får mulighed for at kommentere på evalueringsudvalget og Advisory Board's vurdering af ansøgningen.
- Energistyrelsen træffer afgørelse om tilskudstilsagn og afslag i medio juni 2024, som meddeles ansøgere.

6.5 Hvis der opnås tilskud

Information om de projekter, der har modtaget tilskud, offentliggøres på [www.elforsk.dk](#) og [www.energiforskning.dk](#) med en kort beskrivelse af projektets formål samt oplysning om deltagerkreds, projektbudget og tilskud.

Når der er opnået tilsagn om tilskud til et projekt, er der en række krav, der skal opfyldes i forbindelse med gennemførelsen af projektet. Kravene fremgår af [ELFORSK's vejledning til regelsæt](#). Blandt andet gælder følgende:

- **Projektaftale**
Tilsagnshaver og projektets øvrige deltagere har efter modtagelse af tilsagn **fire uger** til at acceptere projektaftalen med tilsagn om tilskud på de angivne vilkår. Projektet må ikke påbegyndes, førend der er indgået aftale mellem projektets parter og Energistyrelsen. Aftalen kan evt. fastsætte, at der skal ske en præcisering af milepæle og effektmål eller andre projektforhold før igangsættelse.
- **Samarbejdsaftale**
Der skal foreligge en af alle parter underskrevet samarbejdsaftale, om bl.a. fordeling af rettigheder mellem parterne og om finansiering, senest **6 måneder** efter brevdato på tilsagnsbrevet, med mindre

andet er aftalt med ELFORSK. Der udbetales ikke tilskud til projekter, så længe denne betingelse ikke er opfyldt.

- **Koordinerings-, rapporterings- og regnskabspligt**

Den projektansvarlige virksomhed/institution er ansvarlig for projektets fremdrift og økonomi og varetager kontakten til ELFORSK. Det indebærer bl.a. at indsamle oplysninger om økonomiske og faglige forhold fra øvrige projektpartnere samt at videregive udbetalt tilskud til disse.

- **Faglig fremdrift og udbetaling af tilskud**

Den faglige fremdrift skal afrapporteres halvårligt, men det forventes at projektleder har en løbende kontakt til ELFORSK sekretariatet imellem halvårsrapporteringerne.

Der skal halvårligt rapporteres om afholdte udgifter for den periode som afrapporteres. I forbindelse med en godkendt halvårsrapportering kan der ske udbetaling af tilskud for afholdte udgifter. Der kan ikke afviges fra halvårsrapportering. Alle involverede parter i den pågældende afrapporteringsperiode er forpligtet til at indgive økonomisk og faglig fremdrift for perioden førend udbetaling af tilskud kan ske.

Tilskud udbetales som hovedregel i henhold til EU's Grøppefritagelsesbestemmelser. Det er en betingelse for udbetaling af tilskud, at *aktiviteten ikke er påbegyndt*, før der er givet tilsagn om tilskud. Tilskud udbetales i henhold til projektaftalen. Bemærk at tilskud udbetales på baggrund af opgørelse af de faktiske, afholdte tilskudsberettigede udgifter, herunder faktisk løn. Tilskud udbetales *ikke* på grundlag af budgettal.

- **Formidling og udnyttelse af resultater samt rettigheder**

Projektets del-konklusioner og endelige resultater skal stilles til rådighed for offentligheden, dog kan der i forbindelse med optagelse af patenter tages hensyn til dette. I særlige tilfælde kan ELFORSK give tilladelse til, at resultater ikke offentliggøres.

Den projektansvarlige vil undervejs i projektet blive bedt om at levere formidlingsmateriale, der har andre formater end skriftsprog (billeder, animation, korte videoklip, konferencevents eller andet), som beskriver dele af projektets aktiviteter og som kan formidles digitalt via eksempelvis hjemmesiderne.

Ved projektets afslutning udarbejdes en rapport, der er egnet til offentliggørelse. Det er et krav, at der skal afholdes en formidlingsaktivitet (fx konference, seminar eller afslutningsmøde) i slutningen af projektet med henblik på at præsentere projekts resultater.

Der kan med fordel indlægges en plan for formidling i den samlede arbejdsplan for projektet.

6.6 Andre finansieringsordninger

Der findes flere tilskudsordninger for forskning, udvikling, demonstration og/eller markedsmodning af energiteknologier. En oversigt over tilskudsordninger kan ses på www.statens-tilskudspuljer.dk. Særligt kan nævnes:

- Innovationsfonden støtter forskning og innovation.
- EUDP, Energiteknologisk Udviklings- og Demonstrationsprogram, støtter primært udviklings- og demonstrationsprojekter af innovative energiteknologier.
- Den Grønne Investeringsfond yder lån til virksomheder, der accelerer grøn omstilling.
- Vækstfonden yder lån og kationer til danske virksomheder i alle brancher og på alle stadier af deres udvikling.

7. Ansøgningsmateriale

Bilag kan ikke erstatte udfyldelsen af ansøgningsskemaet, og samtlige felter skal udfyldes substantielt.

Yderligere bilag kan evt. vedhæftes, fx projektbeskrivelse, forretningsplan mv.

En ansøgning til ELFORSK omfatter følgende bilag, som kan findes [her](#):

- Ansøgningsskema (word-fil).
- Bilag 1: Aktivitetstyper og tilskudsprocenter (word-fil).
- Bilag 2: Budgetskema (excel-fil).
- Bilag 3: Tidsplan i form af gantt-diagram (excel-fil).
- Bilag 4: CV'er - som minimum CV for projektleder (samles i én fil, hvis flere).
 - CV'er på engelsk for alle projektdeltagere, hvis forskning indgår (samles i én fil, hvis flere).
- Bilag 5: Erklæringer (samles i én fil).
- Bilag 6: Hvis der indgår forskning i det ansøgte projekt gælder særlige krav, se de specifikke krav i ansøgningsvejledningen afsnit III.

Ansøgningsskema og bilag 1-5 skal altid indsendes. Bilag 6 skal indsendes, hvis der indgår forskning og/eller forskeruddannelse. Ansøgningsmaterialerne skal indgives via Energistyrelsens [ansøgningsportal](#). Yderligere henvises der til ELFORSK's [vejledning til ansøgning](#).